

Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 1 galbenu cu porto postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se face numai pe cate 1 anu intregu. Se abonédia la Comitetulu asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domni co-lectori.

Nr. 19.

Brasiovu 1. Octobre 1872.

Anulu V.

Sumariu: Theoriile lui Darwin. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Continuare.) — Raportulu dlui cassariu alu asoc. trans. pe an. 187¹/₂. — Rapórtulu dlui bibliotecariu alu asoc. trans. pe an. 187¹/₂. — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi.

Theoriile lui Darwin.*)

Introduçtiune.

Cá de diece ani incóce teori'a lui Darwin a pusu in miscare generale pe barbatii eruditi, de tóte specialitatile, in tóte tierile in care ómenii se ocupa seriosu cu scientiele. Prin acea teoria s'a produsu una lupta, despre care unulu d'intre celi mai buni professori dela universitatea d'in Vien'a, anume dr. Gustavu Jäger a disu, cá ea va face pe terrenulu scientieloru omenesci una epocha, care se va potea asemena cu epoch'a ce a facutu bellulu de treidieci de ani pe terrenulu vietiei religióse in Europ'a si in Americ'a septemtrionale. Recensiuni, critice si anticritice, prelegeri academice pro si contra, isi succedu unele dupa altele asupra numitei theorii. Nu mai este una singura universitate in staturile europene, in care se nu se faca propaganda, cátu in favórea, cátu si in contra Darwinismului; éra in anii d'in urma doctrinele lui Darwin au esitu d'in cerculu celu angustu alu eruditiloru, afara in publiculu celu mare, cumu amu dice in lumea larga, pentruçà au inceputu a se tiené prelegeri publice populare in mai multe cetati si urbi ale tieriloru mai inaintate.

Eu nu pociu se sciu in momentele de facia, déca, si pâna la ce mesura voru fi strabatutu teoriile lui Darwin in societatea nóstra a daco-romaniloru; ceea ce scimu inse cu totii este, cá ori-unde petrandu acelea doctrine, ele amerintia cu prefacere totale nu numai a opiniiloru, ci si a convictiuniloru si credentieloru in cele mai multe ramuri de scientie. Darwinismulu adeva a trasu in sfer'a cercetariloru sale nu numai diversele ramuri ale scientieloru naturali, ci tóta sum'a scientieloru omenesci, in cátu déca vei cauta bene, n'au remasu crutiate neci chiaru scientiele juridice, éra religiunea positiva este lovita dreptu in radecinele sale.

Ceea ce inca nu a potutu scapa d'in vederea nóstra mai este, cá d'intre filii natiunei nóstre esse pe fia-care anu câte unu numeru destulu de considerabile pe la universitatile straine, pe unde Darwi-

nismulu au ajunsu a fi subjectu de prelegerile mai multoru professori publici si privati. Deci déca doctrinele lui Darwin nu voru fi petrunsu pâna acumu in midiuloculu nostru, ele voru petrunde cu atátu mai siguru, cu cátu cá opurile câte se scriu despre Darwinismu in limbile cele mai de frunte ale popóraloru europene, trecu incóce fara cea mai mica pedea, pentruçà — studiulu este liberu, cercetarile scientifice sunt libere, scutite de censura repressiva, si pentruçà in dilele nóstre argumente se combatu cu argumente, logica cu logica, éra cu repressiunea fisica in contra spiritului nu mai faci nimicu.

Amu fostu, suntemu si vomu fi in tóta viéti'a nóstra neconditionatu amici ai cercetariloru libere in tóte ramurile scientieloru; inse toema de aici urmedia, cá déca vreuna doctrina ni se pare falsa, póte chiaru periculósa, suntemu datori a o combate si a cauta se restabilimu adevéru; éra déca nuoe ne lipsescu midiulócele si ne lipsesce scienti'a pentru asemena scopu, se recurgemu la barbatii de scientia ai altoru popóra, carii in acestu respectu se afla in conditiuni neasemenatu mai favorabili decâtu noi.

Departé se fia dela me-ne cá se cutediu a me lasa in critic'a teoriiloru lui Darwin, nu mi-a venitu in mente asia ceva, imi cunoscú neajunsele mele in totu respectulu. Cu totulu alte aparate scientifice se ceru pentru asemena intreprindere. Singurulu meu scopu este cá se atragu attentitiunea confratiloru mei cátra acelea doctrine, si inca cu acelu adaosu, cá ele merita a fi studiate nu numai d'in punctu-de vedere strinsu scientificu, ci inca si d'in alte consideratiuni de cea mai mare gravitate. Asia dara disertatiunea mea de astadi nu este neci mai multu neci mai pucinu, decâtu una simpla recensiune, si aceea inca pe atátu de scurta, pre cátu pretende scurtimea óreloru ce'mi stau la dispositiune.

Carolu Darwin, filiu alu doctorului Robert Darwin si nepotu alu doctorului Erasmu Darwin, nascutu in a. 1809 la Shrewsbury. filosofu naturalistu cá tata-seu si cá mosiu-seu, a studiatu in capital'a Scotiei Edinburg si la universitatea d'in Cambridge pâna in a. 1831. Predilectiunea sa pentru scientiele naturali, heredíta óresi-cumu dela familia, trasse asu-

*) Dissertatiune tienuta in sienti'a plenaria a societatei academice romane d'in Bucuresci, d'in 29. Aug. (10. Sept.) a. c., care cu acea ocaziune a si luatú concludu cá acésta dissertatiune se se tréca in Annalile sale.

pra'i attentiuinea lordiloru admiralitateri, carii ilu alesera de naturalistu, pentru cá se faca espeditiunea pe una corabia regésca „Beagle,” comandata de capitánulu Fitzroy si destinata a incongiura globulu pamentulu, ceea ce s'a si intemplantu intre anii 1832—1837. Diariulu celu interessantu compusu de ju-nele Darwin in acea calletoria maritima de cinci ani dupa reintórcerea sa in patria, a fostu una d'in celle mai placute lecture pentru publiculu Britaniei, éra auctoriulu seu ii asecurà renumele de omu erudit. De aci incolo Darwin nu a mai facutu alta calletoria mare, ei s'a pusu cu totu adensulu pe studiu, éra intr'aceea s'a si casatoritu cu vara-sa Miss Emma Wedgwood, cu care avù mai multi prunci. Darwin este membru alu mai multoru societati scientifice d'in patria si d'in afara. De càtiva ani sanetatea lui sufere, d'in care cauza petrece retrasu la una mosiia a sa.

I. Despre originea speciiloru.

Studiulu principale carui s'a dedicatu Carolu Darwin a fostu in terminulu usitatu de alti, actulu creatiunei, éra in terminulu adoptatu de elu in-susi, originea si descendenti'a toturoru fap-tureloru si mai de aprópe a Omului. Dupa duoe-dieci de ani petrecuti in studiu intensu si fatigatoriu, in fine Darwin surprinse lumea cu cartea sa titulata:

„Originea speciiloru prin selectiune naturale séu conservarea rasselorù per-fectiunate in lupt'a pentru essistentia.”

Asia dara theori'a lui Darwin respinge si néga cu totulu istori'a creatiunei cunoscuta ómeniloru d'in Cartea facerei, si sustiene d'in centra, cà anume plan-tele si animalele s'au nascutu, séu vorbindu in ter-minii lui, tóte s'au prefacutu successive unele d'in altele, fórte incetu, nespusu de incetu, in cursu nu mai scie neci elu, de càte millióne de ani; inse care cumu se producea, se luá la lupta furiósa unele cu altele, si se batea si se macellá intre sene, pàna candu remanea in viétia númai celle mai tari, celle mai sanetóse si mai vigoróse. Intr'aceeaaluptanduse plante si animale unele cu altele, càte remanea vii, se casatoriá intre sene, alegundu'si fia-care parechi'a sa dupa cumu ii placea. De aici esia asiá numite varietati, precumu le dicu naturalistii, éra d'in varie-tati se facea specii, in cursu totu de sute de mii si de milióne de ani. Dara si d'in acelea varietati si d'in specii perea multe, se intielege cà éra in pe-rióde lungi de milióne de ani, pentrucà unele varie-tati si unele specii care fusesera mai tari, esterminá pe cele mai debili. De aici ar provení dupa aceeași theori'a, cà caten'a, seri'a naturale a varietatiloru si a speciiloru se vede adessea intrerupta, in càtu nu le mai póte da nimeni de capeteiu. Asia dara dupa Darwin

1. Lupt'a pentru essistentia curge dela incepu-tulu lumei, pe care inse nu'lu scie nimeni, prin ur-mare neci dn. Darwin.

2. Varietatile fientieloru, séu adeca transformarile individiloru decurgu neincetatu, de si omulu in scurt'a sa viétia nu le póte observa.

3. Varietatile trecu prin hereditate la successori, adeca form'a ce au luat, dupace s'au scaimbatu prin lupta si selectiune.

4. Natur'a 'si alege d'in tóte càte se producu prin selectiune (secsuale) pe care'i placu ei, si le con-serva spre a propaga prin ele pe altele: dara ea face acésta alegere totu prin lupt'a pentru essistentia, adeca lasandu cá se se bata si se se omóre intre sene, precumu s'a disu mai susu.

Se observamu indata, cà acésta theoria se ap-plica si la — Omu, precumu vomu vedea mai la vale, pe largu.

Dara se mergemu mai departe, ilustrandu theo-riile lui Darwin incai cu càteva essemple d'in cele multe, pe care le-a enumeratu elu 'si aparatorii sei, pentru cá se le recomande si mai bene.

Esperienti'a ne arata, dice Darwin si scól'a sa, cà toti individii plante si toti individii animale, ajunsii la matoritate sunt provediuti de natura cu fe-cunditate, cu facultate de a fructifica si a produce alti individii intrunu numeru atátu de mare, in càtu déca ar fi cá se remana in viétia toti individii pro-dusi de nou, pamentulu nu ar avea nutrementu de ajunsu pentru ei. Acesta este unu adeveru care se constata nu numai cu speciile celle fórte fecunde, precumu sunt de es. pescii si siórecii, dara inca si cu alte specii care sunt mai pucinu productive. Icrele unui singuru pesce coprindu mii si sute de mii de oua. Déca tóte acelea icre aru ajunge cá se se faca pesci, atunci marile si riurile in càtiva ani s'ar implea in sensulu celu mai strinsu alu cuventu-lui, in càtu pescii aru sta inghesuti in mare cá si celi d'in butoiu. Déca toti pullii de siórece ar re-manea in viétia númai in càte noue diece ani, atunci pamentulu ar devení coperitu númai de sióreci, carii aru róde si aru consumma totu. Elefantii se immul-tiescu fórte incetu; elefantulu ajunge la matoritate númai in anulu alu treidiecilea alu vietiei sale, si parechi'a de elefanti pàna la etatea de 90 de ani produce númai trei parechi de vitiei. Cu tóte ace-stea s'a computatu, cà déca nu ar sta neci-una pedeca in calea imultirei loru, d'in una singura parechia de elefanti in cinci sute de ani s'aru imultí pàna la cincisprediece millióne de individii. Neci una planta nu este care se produca númai càte duoe sementie; cu tóte acestea, déca ar fi una cá aceea, d'in acelea duoe sementie in duoedieci de ani s'ar multiplica pàna la numeru de unu milionu. Omulu inca se imultiesce incetu, si totusi déca s'aru casatorí toti barbatii sanetosi de ess. in etate de 25 de ani si tóte femeile sanetóse in etate de 17—18 ani, si déca aru remanea in viétia toti pruncii càti se nascu, in unu periodu de alti duoedieci de ani numerulu de astadi alu ómeniloru s'ar indoí; si déca acésta pro-ductiune s'ar continua fàra pedeca, si ómenii ar mori

totu numai in etate inaintata până la 90—100 de ani, atunci in trei patru mii de ani globulu pamentului nu ar mai incepea pe ómeni. D'in acésta impregiurare de cea mai mare importantia aru potea invetia poporale homogene, inse mici la numeru, care sunt amerintiate cu coplesire de càtra altele straine, multu mai numeróse, care ingrijescu fórte bene pentru imultirea loru progressiva; pentrucà la casulu contrariu, dupa teori'a lui Darwin, au se o patia fórte reu, adeca au se fia successive esterminate.

Ceea ce se intempla cu ómenii, se intempla in gradu mai mare cu plantele si cu animalele. In Australi'a plantele si animalele duse acolo pe corabiele europene, s'au immultitu atàtu de tare, in càtu anume pe la campii au estermintatu organismele stravechi si le-au ocupatu locul. Totu asemenea s'a intemplatu si in Indi'a orientale, si pe unu mare numeru de insule. In Americ'a meridionale pe siesurile sale celle manine calii si vitele cornute s'au immultitu cu milliónele numai d'in càteva esemplaria duse acolo de spanioli candu cu prim'a ocupatiune si lasate in voli'a loru. Numerulu aceloru animale este acumu atàtu de mare, in càtu Alessandru Humboldt pre candu petrecea in Americ'a meridionale, era de opiniune, cà numai pe campiile statului Laplata era circa trei millióne de cali, d'intre carii partea cea mai mare selbateci.

S'ar mai potea aduce summa de esemple, d'in care se inchiaiamu prin inductiune, cà fecunditatea si fertilitatea fientieloru organice animali si vegetabili trece mai pre susu de ori-ce calculu omenescu; credu inse cà cele pucine citate până aci sunt de ajunsu pentru-cà se dea ocaziune la ori-cine, cà se caute si altele ori-càte, si apoi se argumentedie d'in acelea prin inductiune.

Dupace scól'a lui Darwin constata immensele facultati si poteri productive a le fientieloru organice, isi pune si-esi cealalta intrebare, cà pentru ce totusi fientiele organice nu se immultiescu in acelu modu spaimantatoriu indegetatu mai susu. Respunsulu ar fi, cà pedec'a cea mai mare a imultirei este concurrenti'a individiloru de tóte speciile si varietatile intre se-ne, adeca lupt'a intre se-ne, cumu amu dice, rapacitatea. La concurrentia se mai adaoga una multime de conditiuni esterne, dela care dependu individii, pedece pe care le arunca natur'a in callea desvoltarei loru, precumu este clim'a, calitatea pamentului in care cade sementi'a, lumin'a si caldur'a mai multa séu mai pucina, calitatile apelor s. a. Acea concurentia si acelea conditiuni producu in urn'a unei legi eterne lupt'a pentru essistentia, éra acea lupta este perpetua, in supremulu gradu ferósa până la esterminare si nullificare totale a millioneloru de individii.

Spre a inveda mai de aprópe acea lupta ferósa si crunta, dn. Darwin reflecta pe lectorii sei la una d'in acellea seri placute de vera, pre candu diverse passeri mai inainte de a fi coprinse de scur-

tulu loru somnu, inca totu mai canta volióse, éra natur'a impregiuru de noi se pare cà ar respira numai liniste, repaosu si bucuría. In acelea momente noi nu reflectamu cà bucuri'a si placerea passeriloru este effectulu unui omoru si alu unei nimiciri colosale de viétia organica. In acea di cá totudeauna, perisera millióne de insecte si alte animale mai merunte, cumu si sementie de plante, cu care apucasera a se nutri si a se satura passerile. Inse acelea passeri satule si cantatórie inca era numai unu micu restu alu unui altu numeru immensu pe care le au fostu sfasiatu si consummatu póte in aceea di, alte passeri mai mari si rapaci, pe candu ouale loru le au stricatu alte fere, éra una alta parte d'in passeri perise mai de inainte, de frigu, de fóme, séu in urmarea vreunei fortune cu grandina. In aceleasi momente vomu avea se reflectamu si la rapacitatea fereloru care se nutrescu cu carne, la pescii cei mari carii mananca pe altii mai mici, la vitele care pascu plante si consuma pe fia-care dí millióne d'in acelea, in fine la nenumeratele indigentie, la nesatiulu si rapacitatea Omului, carele luptandu pentru essistenti'a sa, adesea si numai pentru placerea sa, curatu d'in desfrenare, apuca, ucide, estermine si consuma mai totu ce'i cade in mani, animale, plante, multe mineralii, éra in unele parti ale lunei tocma si carne de omu.

Se intielege de se-ne cà in acea lupta selbateca pentru essistentia numai aceli individi si numai acelea specii si genuri potu avé óresi-care perspectivá de victoria si de conservarea generatiuniloru respective, care in acea concurrentia crunta intrecu pe celelalte prin unele calitati extraordinarie, fisice seu spirituali, éra acestea potu se fia si sunt in adeveru de natura fórte diversa. Vigóre, taría, potere, marime, une-ori micimea, celeritatea, speciile armeloru, precumu denti, ghiara, córne, ghimpi, séu spini, soldii, veninu, respiratiune puturósa; colóre, frumsetia, proprietatea de a suferi mai bene lips'a, fóme, sete, frigu, ferbentiéla; pielle mai grossa, peri, lana, pene mai multe, vedere mai agera, audiu mai finu, instinctu mai aprigu, istetíme séu astutíme mai mare, pricepere si prevedere mai multa intru cautarea si asecurarea nutrementului, cà la albine, furmice si altele multe; desteritatea de a sci evita pericolulu etc. etc.; apoi pentru plante nemerirea de pamentu mai correspunditoriu naturei loru si poterea de resistentia in contra influentieloru esterne. Pascerea viteloru, cós'a si secerea, securea si cosorulu sunt inemicii celi mai cumpliti ai planteloru in genere. S'a facutu cercare cu secerarea mai de multe ori a unui locusioru pe care crescea unu numeru óre-care de plante, si urmarea fu, cà d'in vreo duoedeci de specii care crescea alaturea unele cu altele, noue au peritu cu totulu si au continuatu a cresce numai celelalte, care au avutu mai multa potere de resistentia si au trasu mai multe si mai bune succuri in se-ne. Altii au semenatu pe acelasi pamentu mai multe specii de

grane, amestecate unele cu altele, le-au seceratu și érași le-au semenatu totu amestecate, până candu au vedutu că câteva d'in elle au peritu cu totulu și au remasu numai unele, adeca celle mai poteróse, mai fecunde și care se impacá mai multu cu natur'a pamentului.

In imperiulu animaleloru lupt'a pentru essistentia și prin urmare estermnarea individiloru este și mai batetória la ochi, éra essemplele se potu scóte și d'in istori'a naturale, pe care inse le avemu și d'inaintea ochiloru nostrii pre totu rotundulu pamentului, prin urmare ce e dreptu, acea lupta nu se póte nega de locu. Credu că toti statisticii d'in lume nu aru fi in stare se ne spuna câte animale peru prin lei, tigrii, leopardi, hyéne, lupi, vulpi, sierpi, passeri și pesci rapaci, și nu este nimeni carele se póta tiené in evidentia macaru milliónele de animala care cada pe fiacare di de man'a ómenésca in macellarii, pe piatile cetatiloru, in campii și in paduri, pe tiernii mariloru și ai altoru ape, in cuiburi de passeri și in sborulu acestora. Si cine se descria vreuna-data ferocitatea și rapacitatea Omului chiaru asupra semeniloru sei? Istori'a este incarcata cu mii de essemple, dara millióne de acellea au disparutu fàra urma, atátu d'in lips'a totale a artei de scrisu, càtu și mai tardíu, dupa ce fúsesse inventata acea arte, d'in alte cause nenumerate. Intr'aceea este prea de ajunsu a cauta numai impregiurulu nostru și a nu mai recurge la istoria. Ómenii selbateci d'in Americ'a și Australi'a ne potendu suferi pressiunea europeniloru transmigrati acolo, pe anu ce merge remanu totu mai pucini la numeru cu atátu mai virtosu, cu càtu și modulu vietiei europeniloru este cu totulu in contra naturei loru, și asia se intempla cu ei ceea ce s'a intemplatu in tierile nóstre cu asiá numitii tiegani laieti, carii au disparutu mai cu totulu, precumu este cea mai mare probalitate că voru disparea și corturarii. Bietii autochtoni d'in Australi'a, cunoscuti sub nume de Maori, isi descanta ei insii perirea loru dicundu in simplicitatea loru: „Clotianulu adusu de omulu albu a gonitu pe clotianulu nostru, musc'a lui a gonitu pe musc'a nostra și trifoliulu lui a omoritu erbile nóstre; asia voru disparea și Maorii de inaintea ómeniloru albi.“ Dara câte vietii ómenesci nu disparu prin manile tiraniloru Africeii! — Locuitorii Bengaliei in Asi'a nu sunt ómeni selbateci, d'in contra, ei se afla pe unu gradu considerabile de cultura și au mai multe ramuri de industria; cu tóte acestea, energi'a și brutalitatile colonistiloru dusi acolo d'in Britani'a le dà de capu, in càtu anume cá de sieptedeci de ani incóce, locuitorii vechi (autochtoni) ai Bengaliei in locu de a se immulti sub domni'a europena, s'au impucinatu la numeru cu mai multe sute de mii. Anglii adeca nu le facu altu-ceva bengaliloru, decâtu le ómóra ramurile industriei vechi prin introducerea manufactureloru și fabricateloru europene, le ocupa locurile, pe care le semena cu planta de opiu (afionu), le vendu totu loru acestu veninu, pentrucá saracindu i

se'i și enervedie cu totulu, adeca precumu se camu intempla și in tierile nóstre cu celalaltu veninu cunoscutu sub nume de spirtu, rachiu, vinarsu, horinca, palinca.

(Va urma.)

Colectiune de diplome

d'in diplomatiarulu comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe români (valachi).

(Urmare.)

Litterae Michaelis Vajvodae Transalpini de an. 1418. quibus Privilegiales Communitati Heltha per Vajvodum Mirtham datae confirmantur.

1418. C. D. T. II. p. 456—458.

Cfr. C. D. T. I. p. 174.

Cartea lui Michaiu voda, filiu alu lui Mircea voda, Domnu alu Munteniei, prin care se confirma de nou privilegiulu datu de tata-seu locuitoriloru d'in Cisnadeia (nemt. Heltau, ung. Disznod). In acestu documentu romaniloru și altoru ómeni de ori-ce conditiune li se dà libertatea vechia de a'si pasce vitele și anume oile in muntii Tierii romanesci, intocma cu dreptulu cu care le pasce și locuitorii acelei tieri. Michaiu voda mai adaoge inca și favórea, că in casu candu elu ar avea contraversii cu Transilvani'a, elu totusi va tienea pace cu Cisnadenii și in casu de bellu spre securitatea loru va tramite la ei pe unu boieriu și oficiariu de óste cu saget'a sa, cá se'i apere pe ei și oppidulu loru de rselele bellice*).

Nos Michael Dei Gratia Vajvoda Transalpinus**) etc. Universis Hospitibus in Oppido Heltha commorantibus, quibus praesentes ostenduntur Salutem et omnis boni incrementum! quoniam misistis ad nostram magnificentiam Honorabiles et prudentes viros Jacobum Armellon, et Christallium vestros ambasiatores honestos et fidedignos, qui nobis supplicarunt isto modo: quod Dominatio et Magnificentia Nostra ipsorum litteras Privilegiales, quas de speciali gratia Domini et Patris nostri Mirchae Vajvodae pie memoriae habuerunt, nostro sub nomine redigi faceremus, vigore novo, et nostro Sigillo magno juxta priorem continentiam, et scriptum prout dederat Pater nóster generose, et quia justa est petitio quam petunt a nobis, ideo ipsis praedictis hominibus de Heltha concessimus, imo et donavimus omnes Justitias et libertates antiquas, quas ipsi habuerunt tempore regiminis Patris nostri conditione ista, ut ipsi

*) Unii sasi au volitu se traga in dubiu autenticitatea acestui documentu, până acumu inse n'au adusu neci unu argumentu sanetosu in contra lui. Dara si ce lucru mare coprinde acestu documentu? Unu simplu dreptu de pascatuine, pe care'lu dà cineva in territoriulu seu, pe langa favórea de a nu plati nimic pentru acelu folosu ce trage d'in acelu dreptu. Dara tocma deca acestu documentu ar coprinde și mai multu, adeca domnia suverana preste Cisnadei'a, totu nu ar fi vreunu lucru extraordinariu dupa câte scimu d'in alte documente despre secularele lupte care au decursu intre romani, unguri și sasi, până candu s'au asediatu între Transilvani'a și Munteni'a mediunile seu fruntarietatele d'in dilele nóstre.

Red. Trans.

**) Valachiae.

homines videlicet Valachi*), et alii cujuscunque conditionis sint, aut fuerint, cum ipsorum pecudibus, aut Ovibus in montibus nostris pascere omni tempore, tamquam homines nostri, gramina nostra, Sylvas, et aquas ipsis libere uti concedimus, et frui semper, quamdiu vixerimus, et si continget nobis cum Terra Transilvana habere controversias, aut lites, vobiscum volumus observare pacem, trengam firmam, et quod magis est, Virum de Boeronibus nostris nostra cum sagitta assignabimus tempore belli, qui Vos, et oppidum Vestrum tuebitur, custodiat a bellorum incursibus, volumus, permittimus vobis bona nostra fide mediante. Datum Agries Dominica Octava Corporis Christi, anno ejusdem M. CCCC. decimo octavo.

Mandatum Sigismundi Caesaris et Regis ad Transilvanos ut Saxonibus auxilio sint contra fures malefactores etc. eosque puniant. Cassoviae in festo B. Elenae.

1419. — App. D. Trans. T IV.

Mandatulul imperatului si regelui Sigismundu, prin care provóca cu totu-adensulu pe nobili si pe tóte auctoritatile publice ale Transilvaniei, pentru cá se apere pe Sasii d'in acésta tíera de totu feliulu de ómeni rei, nobili si nenobili, carii facea invasiuni asupra loru in modulu bandeloru de lotrii, rapea, spoliá, schilavea si omorá la ómeni.**)

*) Valachi de Heltha tenent pacem continuam cum Ppibus Valachiae, et oves suas libere pascuare possunt in Montibus Valachiae.

Ex Mstis Eszterhazian. T. I. p. 30.

Harum Literarum mentionem facit Seiverth in „Ungar. Magazin.“ T. I. p. 370.

Combina Gruther et Pray T. 56 p. 520 in nota.

Katona has Literas non produxit, sed

Edidit eas Engel in „Geschichte der Walachey“ p. 164. in nota.

Edidit Engel etiam in „Geschichte des Ungar. Reichs.“ T. IV. I-te Abtheil. p. 154 ubi dicit copiam a Dno Filtach obtinuisse; dein p. 165 addit: „Obiger Freibrief ist auf Pergament in Patentform geschrieben, daran hängt ein einer Mannshand grosses und dickes Siegel vom gelben Wachs an seidenen Schnür. Allein dies Diplom ist mir noch immer sehr verdächtig.“

Ex collectione Engeliana edidit Ladislaus Gál in „Nemzeti Társalkodo 1832“ I. p. 396.

Legit et in Suppl. C. D. T. III. p. 21 Com. J. Kemény.

**) Precumu in partea cea mai mare a Germaniei, asia si in Ungari'a si in Transilvani'a, locuintele, resedentiele, castellele nobililoru aristocrati se prefacusera de mai multu tempu in cuiburi de lotrii (Raubnester, Raubschlösser), de unde nobilii in societate de argatii loru armati, esiea nu numai la drumuri, ci incurgea si asupra comuneloru, le rapea vitele, cumu si terriorie de pamentu. Pe tempulu lui Sigismundu acea professiune de lotrii era si mai multu incuragiata prin chiaru esemplulu regelui, despre carele istori'a pastrá multime de esemple, unde elu rapea averile unora, pentru cá se le dea la favoriti de ai sei, unde densulu pentru bani facea totu feliulu de nedreptati, cá-ci fiendu fórte risipitoriu, neci-unadata nu se mai saturá de bani. Mai adaoge la acestea si ur'a cea cumplita, pe care o avea elu asupra daco-romaniloru (valachi), atátu pentru ritulu loru, cátu si mai virtosu, pentrucá Moldov'a si Munteni'a neci-decumu nu volió se se supuna lui, éra de alta parte marea favóre ce aratá elu cátra Sasi pentru dare de bani, adesea spre cea mai mare stricatiune a romaniloru, intocma cá si in dilele regiloru Carolu

Sigismundus Dei Gratia Rom. Rex Semper Augustus, ac Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fidelibus nostris Universis et singulis Nobilibus, et alterius cujuscunque status et conditionis partium nostrarum Transilvanicarum hominibus item Civitatibus et liberis villis, ipsarumque Rectoribus, Judicibus, et Villicis, praesentibus et futuris, notitiam habituris salutem et gratiam; pro parte universorum nostrorum Saxonum, fidelium Septem Sedium, eorumque partium Transilvanicarum; nostrae datur intelligi gravi cum querela Majestati, quo quam plures forent homines in nostris terminis, possessionibus, officiolatibus, ac vestri in medio residentes nobiles et ignobiles, sinistro ducti consilio ipsis et ad ipsos pertinentia spolia, furticinia, et alia maleficorum genera latronum more et furum, praedetentiones, mutilationes, et interemptions hominum crebris vicibus commisissent, et commiterent interessanter; nostri Regii culminis indisplacitiam, scandalumque, et periclitationem eorum Saxonum incommoditatibus, cumque nos fideles nostri grati et sincere dilecti, hujusmodi homines, qui eorum victum et amictum sic improvide et malitiose advescant acquirere, etiam cujuscunque existant conditionis, matura deliberatione praehabita, per oportuna remedia funditus decrevimus eradicari. Igitur fidelitati Vestrae et Universitatis et Vestrum cujuslibet firmissimo nostro Regio damus sub edicto, omnino aliter habere nolentes, quatenus habita praesentium notitia a modo et in posterum, dum et quando per eosdem nostros fideles saxones homines, et familiares eorum, aut alterum ipsorum, hujusmodi malefactores, fures, et Latrones, in praescriptis vestris terminis possessionibus, et Officiolatibus, ac vestri in medio reperiri potuerint, vosque superinde requisiti fueritis, et sane mox ut in continenti ampliori nostro mandato superinde nullatenus expectato, eisdem auxilio, et subsidio venire, captosque secundum legitimas eorum Comprobationes quomodolibet exigentibus, suis demeritis licita poena punire, et condemnari facere debeatis, contradictione Vajvodae, et Vice Vajvode nec non Comitum Vestrorum Parochialium constitutorum, et pro tempore constituendorum penitus non obstante sub auctoritate et potestate nostrae majestatis, praesentibus perfectis exhib. restit. etc. Datum Cassoviae in festo Beatae Elenae. a Domini Millesimo quadringentesimo Decimo Nono. Regni autem nostri Hungar. 33. Romanorum vero Nono.

Martinus de Barsak.

Ex Miscellaneis Joannis Gibel 1774 et 1775. conscriptis.

Robertu si Ludovicu I., apoi de aici iti vei esplicá usioru, pentru ce si romanii d'in partea loru se adoperá se'si resbune in contra sasiloru. Era adeca bellulu toturoru in contra toturoru, Bellum omnium contra omnes. Preste acésta mai este unu adeveru, de si fórte tristu: Regis ad exemplum totas componitur orbis, ceea ce se mai esprime inca si in altu modu, adeca: Qualis rex, talis grex.

1421. — App. D. Tr. T. V.

Ladislau de Chak (Ciacu), unulu d'intre cei mai renumiti vaivodi ai Transilvaniei, folosinduse de dreptulu seu de a face donatiuni, dà unui nobile anume Blasiu, filiu alu lui Sandrinu, carele fusese filiu alu lui Leucau, diumetate d'in posesiunea comunei numite Podulu-de lemnu d'in comitatulu Albei. Meritele acelu Blasiu au fostu, cà elu restaurase d'in poterile sale una fortificatiune (turnu) dela Tusnadu d'in Secuime, numitu Pétr'a-sioimiloru, si cà in batali'a cu turcii avuta sub castrulu Hatiegu luptase cu mare bravura.*)

Nos Ladislaus de Chak Wayvoda Transylvanus, et Comes de Zolnok memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. quod visis, et consideratis fidelissimis, praestantissimisque servitiis, servitiorumque meritis nobilis Blasii filii Sandrini filii Lewkews, quo ipse tam semper, quam peculiariter vel et eo contestatus existit manifeste, quod a lapsis his proxime temporibus, non solum munimentum, ac turrim Solyomkew olim speculatorum in territorio possessionis Thwsnath Siculorum de Chik prope fluvium Olth ultra Sylvam dictae possessionis sitam, licet non nihil per inimicorum rabiem jam dudum conquassatam, quin imo et fossatis licet carentem, tamen contra saevissimos Turcos cum sanguinis sui larga effusione in tutatam partium illarum viriliter retinuerit, sed et dein lateri nostro addictus, in conflictu cum iisdem saevissimis Turcis sub Castro Haczok commisso, una nobiscum strenue dimicaverit, hinc eundem aliqua remunerationis cupientes consolare benignitate, directam et omnimodam medietatem possessionis Fahid vocatae in Comitatu albensi partium istarum existentem habitam, quae ex judiciali deliberatione ob atroces excessus Joannis filii Bartholomaei de eadem Fahid ad manus nostras devenerat, cum universis ejus utilitatibus, et utilitatum integritatibus, ut puta: terris arabilibus, cultis et incultis, pratis, silvis, alpibus, nemoribus, aquis aquarumque decursibus, ac piscinis et generaliter cunctis iis utilitatibus quibus praefatus Joannes filius Bartholomaei hactenus possedisse, et tenuisse exponitur, praefato Blasio filio Sandrini filii Lewkews et per eum filiis ejusdem Tyboldo, Aegidio, et Valentino, ipsorumque haeredibus haeredumque posteritatibus prout nostrae incumbit Waywodatus collationi dandam duximus, et conferendam, prout damus, et conferimus praesentium per tenorem. Datum in Castro Regali Kykwllewar feria secunda proxima post festum Visitationis Virginis Gloriosae, anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Descripsit literale hoc Jos. C. Kemény ex illo exemplari Msto. „Transilvaniae Specialis“ quod Josephus Benkő anno 1783. in rationem B. Josephi Naláci describi curaverat, cujusquae Tomo II. terram siculorum complectenti, non nulla additamenta, et notas ipse Benkő adjecerat. In nota 17. contine-

*) Confer ad ann. 1435 unu altu documentu, unde unulu Sandrinu e numitu de duoe ori Sandrinus valachus.

batur Copia hujus instrumenti, cujus fini fatus Jos. Benkő sequentia subjunxerat:

„Magni valoris litterale hoc ex archivo Illustrissimae familiae Comitum Miko munifica manu mecum hisce diebus dum in Oltzem essem, in originali pergameneo communicatum fuisse hisce gratus palam reddo.“

1421. — App. D. Tr. T. V.

Alta diploma de donatiune facuta de acelasi Ciacu voda unoru familii romanesci si anume lui Costanu, filiu alu lui Iaroslavu, pentrucà s'au batutu fórte bene in contra turciloru, éra fratii lui au peritu in bataia. Mosii'a ce se dede lui Costanu séu Costa, fusese odeniora a lui Bancu, care morise fara heredi si asia averea lui deveni la fiscu. Totu atunci mai fusera donati inca si Iaroslavu, si Nanulu, si unu altu Iaroslavu, filiu alu lui Barbulu, apoi Dionisiu, filiu alu lui Candea séu Candidu ori Candeanu.*)

Nos Nicolaus de Chak Vajvoda Transylvanus, et Comes de Zolnok. Memoriae commendamus tenore praesentium quibus expedit universis significantes quod visis et consideratis fidelissimis servitiis nobis Koszta filii Jarizlaw de Szalaspataka semper cum supraema fidelitatis constantia temporibus . . . . . sem . . . . .portunis, signanter vero nuper nobiscum in conflictu, et persona (sic.) pugna cum saevissimis Turcis quos viridici (sic) in numero septuaginta . . . . . sub Castro Haczok commissis, cum crudeli morte cunctorum fratrum suorum, ac propriorum sanguinum effusionibus non parcendo . . . . . celsitudine exhibitis, volentes ipsum pro praemissorum servitiorum suorum, nec non sanguinum effusionibus, modo praemisso . . . . . Diademati exhibitis, et in futurum exhibendis, in persona serenissimi Domini nostri Regis aliquo dono remunera . . . . . posteritas universa gratulari valeat, et eo aptius diligentiusque et ferventius ad ulteriora servitia praedicti Serenissimi Domini . . . . . studerent reddere promptiores, proinde possessionem suam, seu villam liberam Kis Barisor vocatam, in et sub Districtu praedicti Castris Haczok habitam, per mortem Bank filii Lithuov omni jure ad jus Regium existit devoluta, quae etiam praedictum Koszta aliquo . . . . . utilitatibus, et utilitatum integritatibus, ut puta: terris arabilibus, cultis, et incultis, pratis, silvis, alpibus, nemoribus, aquis, aquarumque decursibus et generaliter cunctis utilitatibus quibus praefatus Bank filius Lithuov hactenus possedisset et tenuisset . . . . . Jarizlano de praedicta Szalaspataka, et Nanul, et Jarizlano filio Barbul, nec non Dionisio filio Kenderes de . . . . . ipsorumque haeredum per haeredes, prout nostrae incumbit Vajvodatus collationi, ejusdem serenissimi Domini . . . . . perpetuo possidendam, tenendam, ac pariter

*) Adeca de si daco-romanii in genere era persecutati fórte reu cà natiune, cà individualitate nationale, dara cà individi particulari totu era remunerati ici-colo, mai virtosu candu patri'a si regele avea trebuintia de averea, de braciare si mai alesu de sangele loru. Essemble de acestea vomu mai avea multe in decursulu publicatiuniloru nóstre istorice.

et habendam, salvo tamen jure alieno, ita ut iidem, et eorumdem Successores . . . . . ad instar aliarum liberarum Villarum Regalium, servitia, datia, et alia omnia, quae tempore praedicti quondam Bank . . . . consuetudine necessario deberent, exhib. facere teneantur perpetuam (sic) praesentes literas nostras eisdem duximus concedendas. Datum in Küküllővár feria sexta proxima post festum Visitationis Gloriosae anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

L. S.

Vajvodalis.

Litterae hae continentur in Transmissionalibus causae Marianae — Keresztesianae 1793. per Regium Gubernium expeditis, et in Arch. Convent. K. Monostorien. reperibilibus.

Sigismundi Regis Consensus Regius ut Cives et populi Civitatis Brasoviensis, iisdem juribus libertatibus, et consuetudinibus uti valeant quibus Saxones septem sedium utuntur. 1422.

App. D. Tr. T. V.

Regele Sigismundu demanda, că Brasiovulu si districtulu seu, carele până atunci se administră separat de ceealalta Sasime, si era supusu mai multu la comitele Secuiloru, se se bucare de toate drepturile celoru sapte scaune, adeca tîenuturi sasesci. Acésta incorporare s'a facutu la rogarea brasioveniloru.

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper augustus. Hungariae, Bohemiae, Croatiae, Dalmatiae etc. Rex. Memoriae commendamus tenore praesentium, significantes quibus expedit univversis, quod pro parte fidelium nostrorum dilectorum Judicis, Juratorum et universorum civium nostrorum, et populorum civitatis nostrae Brassoviensis, propositum exstitit coram nostra Majestate, quod ipsi maturo inter se habito tractatu, et digesta deliberatione, se in omnibus eorum factis, et exercitiis, illis legibus juribus et legitimis consuetudinibus, quibus fideles nostri Saxones Septem Sedium partium nostrarum Transylvanarum, et eisdem legibus consuetudinibus, et juribus a modo et deinceps uti vellent et potiri. Supplicatum itaque fuit exinde nostrae Serenitati humiliter et devote, ut praefatis Judici, Juratis, et Univversis Civibus, et communitati dictae nostrae Civitatis Brassoviensis ad haec nostrum regalem consensum, et benevolum pariter assensum dignaremur adhibere. Nos vero supplicationibus hujusmodi benigne attentis, volentes eisdem nostris Civibus et communitati nostram Regiam Majestatem exhibere favorosam, in eo, quod ipsi Judex, Jurati, et Universitas Civitatis nostrae Brassoviensis legibus juribus et consuetudinibus praefatorum Saxonum nostrorum Septem Sedium partium nostrarum Transylvanaram uti accepimus frui cupiunt et gaudere nostrum Regium consensum praebemus, pariter et assensum praesentium litterarum nostrarum Sigillo nostro majori, quo ut Rex Hungariae utimur consignatorum vigore, et testimonio mediante. — Datum Varadini feria sexta

ante festum S. Trinitatis anno Domini 1422. Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. 36. Romanorum 12. Bohemiae 2.

Originale in Archivo Coronensi Sub Nr. 60.

Edidit Marienburg Geograph. T. II. p. 213—214.

„ Bethlen „Geschichte des Deutschen Ord. in Siebenbürgen.“ p. 117.

(Va urma.)

Raportulu dlui cassariu alu asoc. trans. pe an. 187 $\frac{1}{2}$.

Prea onorata adunare generale!

In intielesulu §-lui 18 d'in statutele asociatiunei trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, amu onóre a presentá prea onoratei adunare generale ratiociniulu cassei ai acestei asociatiuni dela adunarea generale d'in anulu trecutú tienuta in Fagarasiu in 7. si 8. Aug. 1871 până la acésta adunare gen., compusu in o recapitulatiune sumaria d'in diariulu de cassa dupa categoriile sumeloru intrate si esite pe basea documenteloru alaturate la diariulu cassei; apoi alu douilea ratiociniu despre sumele intrate pentru infientiand'a academia romana de drepturi.

Afara de acestea se mai punu pre més'a prea onoratei adunare generale:

1. Diariulu generale alu cassei asociatiunei.
2. Diariulu generale alu susu numitei academia.
3. Unu protocolu respective „Cartea de aur“ de nou procurata pentru deosebita inregistrare a membriloru fundatori, si a celoru membrii ordinari, carii au depusu odata pentru totu-deauna 100 fr., apoi a membriloru onorari.
4. Protocolulu membriloru ordinari dupa alfabetu.
5. Protocolulu alfabeticu alu tuturoru contributiloru cu ori-ce suma pentru infientiand'a academia.
6. Consignatiunea tuturoru membriloru, carii au platitu in decursulu acestui anu atátu tãsele pe a. c. 187 $\frac{1}{2}$ cãtu si restantie d'in anii trecuti, spre scopulu cetirei in acésta adunare generale, cãtu si spre publicare in intielesulu conclusului adunarei gen. d'in an. 1868 (Gherl'a) posit. XXV.
7. Mai pe urma, in consideratiune ca mai tóta averea asociatiunei si a fondului pentru academia consta mai numai d'in chartii de pretiu, s'au aflu d'in partea administrarei cassei de lipsa a compune aici alaturatele doue consemnari despre obligatiunile de statu si institute publice, carii se afla in fondulu asociatiunei si alu academiei cá propria avere a fiacarui fondu separatú dupa seria, Nr. si valórea lor, apoi a termineloru decadiende spre realisarea coponiloru respectivi, atátu spre scopulu unei evidentie acurate, cãtu si cá unu documentu pentru inlesnirea revisiunei ratiociniiloru prin comisiunile esmitiende d'in adunarile generali, retienendu-si subscrisulu dreptulu de a face la tempulu seu prea onor. adunare gen. propunerea, cá acestea consemnari se se prescria pe venitoriu de normative.

In privinti'a foiei asociatiunei relativu la numarul prenumerantiloru, apoi a sumei supererogateloru până la finea an. solaru 1871 s'au relatiunatu d'in partea secretariatului.

D'in bugetulu anului acestuia nu s'au chieluitu

a) D'in stipendiulu pentru ascultatorii de filozofia 200 fr.

b) D'in stipendiulu pentru 2 actuari ai cancelariei dupa detragerea competentiei pro Augustu a. c. 6 fr. 66 cr.

c) D'in spesele estraordin. ale comit. 27 fr. 83 cr.

d) D'in sum'a preliminata pentru biblioteca 16 fr. 34 cr.

La olalta 250 fr. 83 cr.

Sumele predate cassariului cá deposite spre fructificare, si anume 318 fr. 60 cr. pentru comitetulu nationalu permanentu, si 283 fr. 91 cr. pentru eternisarea laureatului nostru poetu Andreiu Muresianu, se afla elocate in cass'a de pestrare d'in Sibiiu.

Sibiiu 3. Augustu 1872.

Const. Stezariu,

c. r. capit. in pens., cassariu alu asoc.

Raportulu dlui bibliotecariu alu asociatiunei transilvane pe an. 187¹/₂.

Prea onorata adunare generale!

Devenindu in decursulu anului 187¹/₂ postulu de bibliotecariu la bibliotec'a asociat. trans. pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului rom. vacantu prin stramutarea fostului bibliotecariu dn. Ioane R. Maximu d'in Sibiiu in postulu seu de jude singulariu reg. in Seliste, fù subscrisulu insarcinatu d'in partea venerandului comitetu alu asociatiunei a conduce provisoriu până la procsim'a adunare generale agendele tinentorie de bibliotec'a asociatiunei. — In cualitatea acésta si in sensulu ordinei prescrise venu cu totu respectulu a infaciosiá onoratei adunantie generale in pucine liniamente starea actuala a bibliotecei nóstre si respective progresulu aosteaia facutu dela adunarea generale d'in Fagarasiu in an. 1871 până in momentul de facia, alaturandu aci totu-unadata si conspectulu cartiloru, toiloru si moneteloru incurse in acestu restimpu.

Cartile acrescute in acestu anu suntu parte daruite de auctorii loru proprii, séu de alti daruitori, parte cumparate d'in sum'a preliminata de onorat'a adunare generale d'in Fagarasiu pentru completarea bibliotecei asociatiunei.

In decursulu acestui anu s'au daruitu pe sém'a bibliotecei 105 bucati de carti si s'au cumperatu 23, prin urmare numarul cartiloru la bibliotec'a asociatiunei a crescutu in anulu acesta cu 128 bucati si respective cu 87 de opuri diverse, care computanduse la numarul aratatu in anulu trecut in numeru curentu cu 935 si in bucati cu 1624, resulta numarul curentu cu 1022 si alu bucatiloru de carti, scripte,

mape etc. cu 1752, computanduse aci si foile periodice, politice si sociale incurse d'in mai multe parti ale Austro-Ungariei si d'in Romania la adres'a asociatiunei. D'in aceste carti suntu 405 legate si 1344 nelegate, observenduse aci, cà in urm'a unui concludu alu venerandului comitetu centrale s'au legatu d'in actele adun. gen. d'in 1861—1866 5 ecsemplarie, d'in actele conferintiei nationale dela Mercurea in anulu 1869, apoi d'in fói'a asociat. „Transilvani'a“ pe anii 1869, 1870 si 1871 câte 3 ecsemplarie, avendu tóte aceste acte unu interesu particulariu pentru bibliotec'a nóstra; si observenduse mai departe, ca din tóte aceste opsiore se mai afla inca in bibliotec'a nóstra una considerabila suma, parte de a se distribuí, parte de a se potea vinde.

Dar nu numai numarul opuriloru, alu foiloru periodice si alu scripteloru s'au urcatu la bibliotec'a nóstra in modulu aratatu, ci si colectiunea nóstra numismatica a sporitu in anulu acesta in unu modu destulu de inbucuratoriu, dupa cumu asemenea se póte vedea d'in alaturata consemnare.

Tóte cartile, foile si monetele incurse la bibliotec'a asociatiunei in modulu aratatu inducunduse in catalogulu respectivu si provedienduse cu numarul obvenitori, s'au asiediatu la loculu loru.

Peste totu luat, bibliotec'a nóstra representa unu tesauru frumosu de opuri d'in mai tóte ramurile de scientia, si consideranduse de un'a parte nobil'a directiune a celoru mai multi auctori romani si a altoru corporatiuni chiaru si straine, de a daruf d'in productele spiritului si lucrariloru loru unu considerabile contingentu si pe sém'a bibliotecei asociatiunei; si luanduse de alta parte in vedere sum'a posibila, ce s'a preliminatu si designatu până acumu si se va sustienea, speru, si de aci incolo, de onorat'a adunare generale pentru procurarea celoru mai eminente opuri vechi si noua pe sém'a bibliotecei, ne lasa a crede si sperá, cà bibliotec'a nóstra peste pucinu tempu se va potea cu dreptu cuventu renumerá intre primele bibliotece straine de asemenea categoria.

D'in aceste considerante nu potu a nu recomandá prea onoratei adunantie generale a sustienea in bugetulu an. viitoriu un'a posibila suma pentru ameliorarea actuala stari a bibliotecei nóstre, cu atâtu mai multu, cà in dilele d'in urma s'a cerutu si luat d'in partea unui comitetu in Germani'a notiça si despre starea actuala a bibliotecei nóstre, cu scopu de a fi considerata si densa la intentionat'a compunere a unei statistice despre tóte ecsistentele asociat. si bibliotece europene.

Pre langa care sum alu prea onoratei adunari generale devotatu

Ioane Cretiu,
bibliotecariu provisoriu alu asoc.

Sibiiu, in 3. Aug. 1872.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a lunaria a comitet. asociat. trans., tienuta in 3. Sept. c. n. 1872 sub presidiulu dlui vicepres. Iac. Bologa, fiendu de facia ddni membrii P. Dunc'a, E. Macelariu, Petru Manu, I. Tulbaşiu, I. Hanni'a, P. Rosc'a, I. V. Rusu, Const. Stezariu si dr. Dem. Racuciu.

§ 109. Dn. cassariu alu asoc. presentéza conspectulu despre perceptele si erogatele asociat. dela siedinti'a comitetului d'in 27. Iuliu a. c. pâna la siedinti'a presente. D'in acestu conspectu resulta, cumucà in restempulu numitu, s'au incassatu 1167 fr. 56 cr. si s'au erogatu 93 fr. 33 cr. (Nr. prot. ag. 228, 1872).

Spre scientia.

§ 110. Totu dn. cassariu presentéza conspectulu despre starea fondului academiei pre tempulu acestei siedintie, d'in carele se vede, cumucà numitul fondu are in proprietatea sa sum'a de 7923 fr. 16 cr. (Nr. prot. ag. 229, 1872).

Spre scientia.

§ 111. In necsu cu conspectulu cassariului de sub § 109 se raportéza in specialu despre banii incursi la asoc. dela siedinti'a d'in 27. Iuliu a. c. pâna la siedinti'a presente, si anume:

a) Prin directiunea despartimentului cerc. alu Brasiovului (I) s'au tramesu cá tacse de membrii ord. si ajutatori, cumu si cá colecte, incurse cu ocaşiunea adunarei gen. cerc., tienute in 16. Iuliu c. v. a. c. sum'a de 115 fr. 81 cr. (Nr. prot. ag. 199, 1872).

b) Cu ocaşiunea adunarei gen. a asoc. tienute in 5—6. Augustu a. c. la Sabesiu, au incursu cá tacse de membrii fondatori, ord. si alte contribuii 937 fr. (Nr. prot. ag. 205, 1872).

c) Dela dn. advocatu in Medesiu, Ioane Pop'a s'a primitu cá tacsă de membru ord. 10 fr. (Nr. prot. 198, 1872).

d) Prin dn. protopopu in Turda, Iacobi Lugosianu, s'au tramesu cá tacse de membrii ord. 10 fr. (Nr. prot. ag. 201, 1872).

e) Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) pre langa asternerea protocolului siedintiei subcomitetului d'in 26. Maiu a. c. s'au tramesu cá tacse de membrii ord. si ajutatori 29 fr. (Nr. prot. ag. 220, 1872).

f) Secretariulu II. administréza la cass'a asoc. superplusulu economisatu d'in speşele cancelariei pre anulu degiá espiratu 187½ in suma 59 fr. 25 cr. (Nr. prot. ag. 224, 1872).

g) Cá prenumeratiune la Transilvani'a pre 1872 au incursu 2 fr. (Nr. prot. ag. 215, 1872).

Se iea spre scientia cu aceea, cá nouiloru membrii fund. si ord., se li-se espedeze d'in partea secretariatului, respectivele diplome.

§ 112. In necsu cu conspectulu cassariului de sub § 110 se raportéza in specialu despre banii incursi la fondulu academiei dela siedinti'a trecuta a comitetului pâna la siedinti'a presente, si anume:

a) Prin directiunea despart. cerc. alu Brasiovu-

lui (I) s'au tramesu 20 fr. (d'in care 15 fr. 50 cr. colectati prin dn. invetiatoriu d'in Sasu-Reginu, Georgiu Maioru (Nr. prot. ag. 199, 1872) a se conferi si § 111 lit. a).

b) Cu ocaşiunea adun. gen. a asoc., tienute la Sabesiu in 5—6. Aug. a. c., au incursu cá contribuii si oferte la fondulu academiei 268 fr. (Nr. prot. ag. 205, 1872).

e) Prin dn. candidatu de profesura A. P. Alexi s'au tramesu cá contribuii 6 fr. (Nr. prot. ag. 222, 1872, a se vedé si Nr. prot. ag. 272, 1871).

Spre scientia.

§ 113. Se presentéza unu documentu, prin carele se constata, cumucà dn. cassariu a cumparatu pre sém'a fondului academiei 2 obligatiuni urb. trans. de câte 100 fr. m. c. un'a, cu sum'a totale de 164 fr. 5 cr. v. a. (Nr. prot. ag. 207, 1872).

Spre scientia.

§ 114. Secret. II. presentéza testimoniale despre progresulu doveditu in studia d'in partea stpendiatiloru asoc., si anume:

a) Testimoniale tenerului Vasilie Michailu (Lazaru), ascultatoriu de tehnica in Vien'a despre colociile depuse in decursulu an. scol. 187½ cu progresu bunu si indestulitoriu. (Nr. prot. ag. 187, 1872).

b) Testimoniulu tenerului Pintea Ternaveanu, ascultatoriu de silvicultura in Mariabrunn, despre esamenulu depusu d'in respectivele studia cu progresu coresponditoriu. (Nr. prot. ag. 203, 1872), si in fine

c) Testimoniulu lui Auxentie Muresianu, stud. in VIII. clase la gimnas. d'in Naseudu pre sem. II. an. scol. 187½, d'in carele se vede, cá numitul teneru a obtienutu clas'a de progresu prim'a cu eminentia Nr. loc. 3. (Nr. prot. ag. 202, 1872).

Spre scientia.

§ 115. Directiunea institutului de creditu si economii „Albina“ pre langa charthi'a d'in 3. Iuliu a. c. Nr. 450 transpune spre pastrare in cass'a Verteimiana a asoc., unu ecsemplariu de chiei dela cass'a sa principale, si cere a se redá numitul ecsemplariu de chiei, numai pre langa recercare in scrisu d'in partea resp. institutu, si se se inmanueze numai persónei numinde in aceea recercare. (Nr. prot. ag. 192, 1872).

Se decide, cá numitele chiei, se se asiedie in cass'a Verteimiana a asoc. si a se urmá in privinti'a redarei acelora, conformu dorentiei esprese de directiune, in amentit'a recercare.

§ 116. Secret. II. raportéza, cá d'in partea asoc. inca s'a facutu dispositiune, pre cale presidiale, sub datulu 4. Aug. a. c. Nr. 193, cá unu ecsemplariu d'in chieile dela cass'a Vertemiana a asoc., se se depuna spre pastrare in cass'a institutului de creditu si economii „Albina,“ pre langa rogare, cá acele se se redea éraşi numai pre langa recercare in scrisu si numai persónei numinde spre acelu scopu, si cá dupa relatiunea directiunei resp. institutu, d'in 29. Aug. Nr. 991 a. c. acele chiei, s'au si asiediatu spre pastrare in numit'a cassa. (Nr. prot. ag. 218, 1872)

Se ia spre scientia si se aproba cu aceea observare, cá actele relative la constatarea depunerii mentionatelor chiei, se se pastradie in cass'a asoc.

§ 117. Dn. secret. I., Georgiu Baritiu, pre langa scrisori'a d'in 8. Aug. a. c. Nr. 30 tramete pentru colectiunea numismatica a asoc. unu gropsioru cu 8 monete vechi, daruite de dn. inspectoriu scol. Iuliu Bardosi. (Nr. prot. ag. 211, 1872).

Se primescu cu multiamita si se predau dlui bibliotecariu, spre a se asiedia si pastrá intre pretiositatile asoc.

§ 118. Dn. directoriu gimnas. si redactoriu Iac. Muresianu tramete pre sém'a bibliotecei asociat. câte unu eesemplariu d'in „Gazet'a Transilvaniei“ dela 1. Iuliu 1871—1. Iuliu 1872. (Nr. prot. ag. 204, 1872).

Se primescu pre langa espresiunea recunoscientiei protocolarie.

§ 119. Secret. II. raportéza despre lucrarile adunarei gen. cerc. a despart. I. tienute la Brasiovu in 16. Iuliu a. c. c. v., cumu si despre lucrarile subcomitetului desp. amentitu in siedinti'a sa d'in $\frac{18}{30}$ Iuliu a. c.

D'in respectivele procese verbali resulta urmatoriele:

a) Cà adun. gen. cerc. a desp. (I) Brasiovu a decisu a se rugá adun. gen. a asoc. (care s'a tienutu la Sabesiu), cá se ia la discussiune seriósá cestiunea, relativa la stricatiunile ce se causéza poporului prin beutur'a vinarsului, si totu-odata se cerce midiuloce pentru delaturarea acestui reu (p. III).

b) Cà totu numit'a adunare cerc. a decisu, cá se se faca si d'in partea adun. gen. a asoc. pasii de lipsa, cá la universitatea d'in Clusiu se se infientieze catedre paritetice pentru propunerea studialoru si in limb'a romana; in fine

c) Cà subcomit. despart. cestionatu a decisu a se rogá comit. centrale, cá d'in parte-si se incuvenintieze, cá adun. cerc. se fia ambulante (p. 4). (Nr. prot. ag. 199, 1872).

Conclusu. Ad p. a) si b) se se rescria directiunei resp. despart., cumu-cà, dupace actele relative la conclusiunile adun. cercuali, s'au primitu cam tardfu, acele nu s'au potutu asterne adun. gen. a asoc. tienute la Sabesiu, altucumu in privinti'a pasiloru facuti, in cestiunea infientiarei catedreloru paritetice la universitatea d'in Clusiu, s'a raportatu numitei adun. gen.; ér in privinti'a cestiunei relative la sterpirea vitiului beuturii de vinarsu, comitetulu basatu si pre § 5 lit. g) d'in regulamentulu asociat., nu va lipsi a recercá pre respectivele despartimente cercuali, cá cu ocaisiunea adunariloru cercuali, cumu si prin agenturile comunali, se lucre d'in tóte poterile, cá poporulu se se persvadeze a se abtiené dela beutur'a vinarsului, infientinduse spre realisarea scopului intentionatu, si reuniuni de temperantia.

Ad p. e) se se rescria directiunei, cumu-cà, conformu §-lui 21 d'in statute, nu subverseza neci o pedeca, cá adunarile cercuali se nu se póta tiené in

ori-care comuna aflatória in teritoriulu despartiemetului respectivu.

§ 120. Dn. cassariu alu asoc. arata, cá a procuratu unu protocolu pre sém'a cassei, si cere a se asemná solvirea pretiului resp., carele d'inpreuna cu legatulu, face dupa contulu produsu 9 fr. 30' cr.

Se asemnéza la cass'a asociat. esolvirea respect. conto, d'in sum'a preliminata pentru spesele extraordinarie ale comitetului.

§ 121. Dn. cassariu presentéza computulu despre spesele carausiei pentru oficialii asoc., carii au participatu la adun. gen. dela Sabesiu (Nr. prot. ag. 227, 1872).

Computulu despre spesele carausiei, care, dupa documentulu produsu, facu 14 fr., se aproba, si restulu d'in sum'a anticipata de 50 fr., — carele face 36 fr. — este de a se refundá casei asoc.

§ 122. Secret. II. presentéza unu éstrasu despre conclusiunile adunarei gener. dela Sabesiu, cu a caroru punere in lucrare se insarcinéza comitetulu.

Danduse cetire conclusului de sub Nr. prot. XI. relativu la alegerea dlui secret. magistratuale Ioane Cretiu, de bibliotecariu si archivariu alu asociat., se decide cá respectivulu domnu se se incunoscientieze in scrisu despre acésta alegere.

§ 123. Se prelege conclusulu adunarei gener. de sub Nr. prot. XVII. relativu la bugetulu preliminaru pre an. asoc. 187 $\frac{2}{3}$.

Conformu amentitului conclusu, bugetulu asoc. s'a statoritu in urmatoriele positiuni:

- 1) Remuneratiunea secret. I. cá redactoriulu fóiei Transilvania cu 400 fr.
- 2) Remuneratiunea secret. II. cu 400 fr.
- 3) Remuneratiunea cassariului cu 200 fr.
- 4) Remuneratiunea bibliotecariului cu 60 fr.
- 5) Spesele cancelariei cu 200 fr.
- 6) Pentru scriitoriu 200 fr.
- 7) Stipendiu pentru unu ascultatoriu de filosofia 400 fr.
- 8) Doue stipendia pentru doi tehnici a câte 400 fr. = 800 fr.
- 9) Stipendiu pentru unu elevu de silvicultura 400 fr.
- 10) Doue stipendia pentru juristi in patria a câte 150 = 300 fr.
- 11) Patru stipendia pentru gimnasisti a câte 60 fr. = 240 fr.
- 12) Patru stipendia pentru studentii la scólele reali a câte 60 fr. = 240 fr.
- 13) Stipendiu pentru unu elevu la scól'a comerciali 60 fr.
- 14) Siese ajutoria pentru sodali de meseria cualificati a se face maiestri a câte 50 fr. = 300 fr.
- 15) Douedieci ajutoria pentru invetiacei de meseria a câte 25 fr. = 500 fr.
- 16) Pentru inavutirea bibliotecei 60 fr.
- 17) Spese extraordinarie 200 fr.
- 18) Chiria pentru localitatea cancelariei 100 fr.

19) Pentru procurarea de documente istorice nationale 100 fr.

20) Pentru culegerea de obiecte arheologice si numismatice romane d'in patria 100 fr.

21) Pentru spriginirea stenografiei romane 100 fr.

22) Pentru sierbitoriu in cancelari'a asoc. 120 fr.

Sum'a 5480 fr.

Presidiulu punendu in ordine la discussiune positiunile susu-amentite d'in bugetulu an. 187²/₃, se iau urmatóriele conclusiuni:

a) Ad p. 1, 2, 3, 4, 5 si 18 relative la remuneratiunile secret. I. si II., remuneratiunile cassariului si bibliotecariului, spesele cancelariei, chiria pentru localitatea cancelariei, se decide, cá sumele respective se se asemneze spre esolvire la cassa asoc. in modulu indatinatu si pâna aici.

b) La p. 6) relativu la scriitoriulu cancelariei, se decide (cu majoritate de 5 contra 3 voturi), cá postulu de scriitoriu se se confereze dlui oficialu militariu pens. Alecsandru Bach, carele si-va primí remuneratiunea sa de 200 fr. in rate lunarie decursive.

c) Ad p. 7, 8, 9 si 10 relativu la stipendiale destinate pentru unu ascultatoriu de filosofia, pentru doui tehnici, unu elevu de silvicultura si doui juristi in patria, dupace respectivii stipendiati au usuatu si in anulu scol. trecutú aceste stipendia, si au satisfacutu pre deplinu conditiuniloru recerute, se decide a li se conferí si pre an. scol. 187²/₃ avutele stipendia si anume teneriloru Petru Dehelianu ascultatoriu de filosofia in Gratiu (400 fr.), Basiliu Michailu (Lazaru) ascultatoriu de tehnica in Vien'a si Const. Barbesu ascultatoriu de tehnica in Monachiu (a câte 400 fr., la olalta 800 fr.), lui Pinteá Ternaveanu ascultatoriu de silvicultura in Mariabrünn (400 fr.), si in fine lui Elia Danila si Mich. Russu ascultatori de drepturi la academi'a reg. d'in Sibiiu (a câte 150 fr., la olalta 300 fr.) Toti acestia, conformu conclusiunei luate in adun. gen. sub Nr. prot. XXIV. se indatoréza a dá reversu despre aceea, cumu-cá ajungendu la stare, se voru face membrii asoc., cumu si a produce documente de imatriculare dela directiunile respective-loru institute, cá astfelu se se póta dá la cassa asoc. asemnatiunile necesarie pentru esolvirea stipendialorú conferite.

d) Ad p. 11, 12, 13, 14 si 15 relative la stipendiale pentru gimnasisti, pentru studentii dela scól'a reale, pentru unu elevu dela scól'a comerciale, cumu si la ajutoriale destinate pentru sodalii si invetiaceii de meseria, dupace d'in partea presidiului se raportéza, cá cu datulu 8. Aug. a. c., s'a publicatu concursu la 3 stipendia pentru gimnasisti si unulu pentru realisti devenite degiá vacante, cumu si pentru ajutoriale de sub p. 14 si 16, unu stipendiu (de 60 fr.) pentru gimnasisti, se conferesce tenerului Nicolae Neamtú studente in a VII. clase la gimnasiulu de statu d'in Sibiiu, ér 2 stipendia pentru realisti se conferéza lui Nicolau Trandaburu si Ioane Goga studenti in IV. clasa reale, carii toti le-au usuatu si in

an. scol. trecutú si au satisfacutu conditiuniloru recerute, inse li se conferéza cu obligamentulu indigitatu la lit. e), ér unu stipendiu (60 fr.) usuatu de realistulu Demetriu Munteanu, carele inca nu si-a produsu documentu despre progresulu facutu in studiu in sem. II. a. scol. 187¹/₂, cumu si altulu usuatu de Radu Balasiu fostu studente in a III. clasa a scóléi comerciale, despre care, dupa informarile primite, este indoiala déca si-va mai continuá carier'a scolastica, remanu deocamdata neconferite.

e) Pos. 16, 17, 19, 20 si 21 relative la immul-tirea bibliotecéi asoc., spesele extraord., pentru culegerea de documente istorice, obiecte arheologice si numismatice, cumu si relativu la spriginirea stenografiei romane, se voru asemná la casu de trebuintie obvenitórie. In urma

f) veniendu la discussiune pos: 22 relativu la asemnarea platéi servitoriului, comitetulu la propunerea secret. II., d'in considerarea de o parte a scum-petei, ce domnesce in presente, in privinti'a midiloceloru vietiei, de alta parte d'in considerarea servitiiloru prompte si fidele, ce a prestatu si presteza servitoriulu actuale al asoc., decide cá pre lenga asemnarea platéi praeliminate pre 1872/3 se i se mai accorde si unu ajutoriu de 40 fl. d'in superplusulu economisatu pre anulu trecutú d'in spesele cancelariei.

§. 124. Secret. II. perlege mai departe conclusiunile adunarei gen. de sub Nr. prot. 20, relative la urmatóriele obiecte.

a) conclusiunea relativa la susutienerea sectiuniloru scientificé degiá decise in adunarea gen. dela Brasiovu 1862.

b) conclusiunea, prin care cestiunea unificarié ortografiei romane se lasa in dispositiunea societatié academice d'in Bucuresci.

c) conclusiunea, prin care obiectulu procurarié manuscriseloru lui Clainu si Sincai, se concrede D-lui advocatu in Oradea-mare, Iosifu Romanu.

d) conclusiunea, prin care comit. asoc. se insarcineza a se pune in cointelegere cu Brasiovenii, spre a se aflá, cá ce pasii s'au facutu d'in partea acelor'a, in favorea ridicarié monumentulu lui Andreiu Muresianu.

e) conclusiunea, prin care se statoresce, cá discursurile de valóre literaria tienende in adun. despart. cercuali, se se trametia la redactiunea Transilvaniei, spre a publicá, ce va afla de interesu d'in acele.

f) conclusiunea, prin care comitetulu se insarcineza a se pune in corespondentia cu dn. cav. Iosifu Puscariu in privinti'a albulu elaboratu de d-sa.

g) conclusiunea de sub Nr. prot. XII. relativu la representarea industriei romane la espositiunea Universale.

h) conclusiunea, prin care comit. se insarcineza a ruga pre redactiunile diuarielorú romane, cá se afle modulu si calea, cumu s'ar póte tipari publicatiunile asoc. fora de tacse de insertiuni.

Luanduse la discussiune conclusiunile amentite sub lit. a—g incl., se decida urmatoriele :

1) relativu la p. a. se decide, cá membrii competenti se se provóce pe calea diuarielor natiunale, a se inscrie la sectiunile literarie si scientifice degiá decise, cá astfeliu constituinduse se'si pota incepe lucrările sale.

2) relativu la cele coprense sub p. b, c, f si g se decide a se luá spre sciintia si respective, spre urmare si acomodare.

3) relativu la cele coprense sub p. d, e si h, se decide, cá comit. se aduca la cunoscienti'a despartimentelor cerc, si respective redactiunilor rom. cestiunatele conclusiuni si a starui pentru realizarea acelor'a.

§. 125. Se impartasiesce conclusiunea adunarei gen. de sub Nr. prot. XXI., in puterea careia dn. secret. I. Georgie Baritiu fu alesu de presiedinte alu sectiunei istorice, in locul repausatului Gavr. Munteanu, fostu directoriu gimnasiale in Brasiovu.

Se se incunoscientieze despre acést'a susu-amentitulu Domnu.

§ 126. Se cetesce conclusiunea adunarei gen. de sub Nr. prot. XXV., prin care comitetulu se insarcineza a face propunere la adunarea gen. viitoria pentru escrierea de premia pentru elaborarea celei mai bune istorie despre Hori'a si evenimentele d'in 1848.

Spre sciintia si urmare.

§ 127. In fine se impartasiesce conclusiunea adunarei gen. de sub Nr. XXVI., prin care comit. se insarcineza a ingrigi, cá in interesulu evidentiei reccurate, se se substerna la fiecare adunare gen. cate unu conspectu despre obligatiunile aflatorie in proprietatea asoc.

Se impartasiesce cu D. Cassariu al asoc. spre intocma urmare.

Verificarea protocolului siedintei acesteia, se concrede Domniloru membrii: Dunc'a, Manu si Hanni'a.

Iacobu Bologna,
vicepresied.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a cetitu si verificatu in 5. Septembre 1872.

P. Dunca. P. Manu. I. Hanni'a.

Nr. 230—1872.

I. Contribuiri incurse in favórea fondului asoc. trans.

cá tacse de membrii ord. si ajutatori dela 28. Aug. a. c. pána la siedinti'a comit. asoc. d'in 3. Sept. 1872.

1) Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) s'au tramesu:

A. Cá tacse de m. ord. noui si pentru diplome:

a) Dela domnii: Const. Hoszu, parochu gr. cath. in Magyar-Dorzse 6 fr. b) Stefanu Papp, parochu gr. cath. in Kecskéháta 6 fr. c) Gregoriu Popoviciu, parochu gr. cath. in Órmező 6 fr. Sum'a 18 fr.

B. Cá tacse de membrii ajutatori ai despart. resp.

a) Dela domnii: Georgiu Morariu, docente in Borsi'a 1 fr. b) Ioanu Bochisiu alu lui Onisie, economu in Borsi'a 1 fr. c) Gavrilu Borosiu, econ. in Borsi'a 1 fr. d) Nic. Bodocanu, econ. in Borsi'a 1 fr. e) Alecsie Pap, econ. in Borsi'a 1 fr. f) Vas. Margineanu, econ. in Borsi'a 1 fr. g) Stefanu Rochisiu, econ. in Borsi'a 1 fr. h) Onisie Ascileanu, econ. in Borsi'a 1 fr. i) Gavrilu Bochisiu, econ. in Borsi'a 1 fr. k) Nicolau Farcasiu, econ. in Borsi'a 1 fr. l) Gligore Borosiu, econ. in Borsi'a 1 fr. Sum'a 11 fr.

II. Contribuiri incurse in favórea fondului academiei

dela 28. Aug.—3. Sept. 1872

1) Prin dn. candidatu de prof. A. P. Alexi inca in 21. Oct. 1871 se tramesera fára lista in favórea fondului academiei 22 fr. cá contribuiri d'in partea junimei studióse d'in Gratiu, cumu si dela alti benevoitori, ér 15 fr. cá venitul curatu a unei conferintie literarie tiente in Siomecut'a mare, publicati in Transilvani'a Nr. 23 1871; acumu sub datulu 21. Aug. a. c. se tramete consemnarea ddloru contribuitori, atátu a aceloru, carii au solvitu ofertulu subscrisu, cátu si aceloru, carii inca nu l'au solvitu. Dupa consemnarea amentita:

a) Dn. Georgie de Boitoru, consil. consist., capelanu c. r. in pensiune in Gratiu a solvitu 2 fr. b) Petru Popoviciu, c. r. maioru in pens. in Gratiu a solvitu 5 fr. c) Pavelu Tanco, candidatu de prof. in Gratiu a solvitu 3 fr. d) Nicolau Dim'a, juristu a subscrisu, dar nua solvitu inca 5 fr. e) Colomanu Albu, rigorosante in drepturi a subscrisu 5 fr., solvitu 2 fr. f) Stef. Popoviciu, technicu in Gratiu a solvitu 2 fr. g) Ioanu D. Balasiu, juristu in Gratiu a subscrisu (nesolviti inca) 3 fr. h) Nic. Califariu, studente de medicina in Gratiu a solvitu 2 fr. i) Clemente Munteanu, medicinistu in Gratiu a solvitu 3 fr. k) Teodoru Ceontea, studente de filosofia in Gratiu a subscrisu (nesolviti inca) 2 fr. l) Ioanu Crisanu, technicu in Gratiu a subscrisu 3 fr., a solvitu 2 fr. m) Ioanu Malaiu, dr. in filosofia a solvitu 2 fr. n) A. P. Alexi, candidatu de profesura in Gratiu a solvitu 5 fr.

Asia sum'a solvita de 22 fr. + 6 fr. tramesi in 21. Aug. a. c. face 28 fr. Mai remanu nesolviti 14 fr. Sum'a totale subscrisa solvita si nesolvita face 42 fr. v. a. Ér cu venitul dela conferenti'a susu-numita de 15 fr., face 57 fr. v. a.

NB. A se conferi ce le publicate in Nr. Transilvaniei d'in 1871 Nr. 23 pag. 271 § 161 lit. b).

Sibiiu, in 3. Sept. 1872.

Dela secret. asoc. trans.

DICTIONARIULU

UNGURESCU - ROMANESCU

compusu de Georgie Baritiu. Brasiovu 1869, form. 8° mare, 41 cóle, se afla depusu spre vendiare la librariéle d'in Brasiovu, Sibiiu, Clusiu, Lugosiu, Temisiór'a, Aradu, M. Sigetu, cu pretiulu originale ficu 3 fr. 70 cr. leg. tíepenu cu piele, si 3 fr. 20 cr. v. a. leg. usioru. Anume pentru comitate sunt depuse in Clusiu la librariéle dloru I. Stein si L. Demjén. In Sibiiu la librari'a Iulius Spreer.

Post'a Redactiunei.

Dupa absentia de siepte septemani dein patria, redactoriulu isi cere scusele sale pentru cá nu a potutu responde la correspondentiele cáte 'i venira in acelu restempu. Deocamdata adeverimu primirea epistoleloru si anume: Blasiu 2. Aug. (cu cartea), Deva 11., Turd'a 11., Nasaudu 17. Aug.; Deva 3. Sept., Pesta 9. Sept. (cu manuscriptu, care se va publica), Badeu 11., Bucuresci 27., Galati 27. Sept., Fagarasiu, Sibiiu.